

saadant Lovudkast skal finde Anvendelse. Dersom vi havde et Folk for os, som paa amerikansk Vis var i Begreb med at danne sig til et Folk, som var sammenhobet af alle mulige Nationaliteter, og saaledes ogsaa af alle mulige Bekjendelser, Sectar og Religionspartier, eller — jeg vil gaae et Skridt videre — dersom vi havde saadanne Vilkaar i kirkelig Henseende, som de f. Ex. findes i Tydskland, hvor de kirkelige Modsaetninger af Catholicisme og Protestantisme staae overfor hinanden i hele deres Skarphed, og hvor tillige en vis phantastisk Eidenkabelighed hører til Folke-Characteren, der let fører ud i exterme Retninger, da kunde jeg endda begribe, om man vilde sige, at et Forslag, som det nærværende, var grundet i en Trang, som skulde være tilstede i Folket. Men man pleier dog ellers at lade et Hensyn til Folkets tidligere Historie gælde. Jeg vil da tillade mig at spørge, om det danske Folk ikke ogsaa i religiøs Henseende har sin Historie. Det danske Folks Historie fremviser ikke en Adspjaltelse, en Oplosning i religiøs Henseende saalidet som i politisk Henseende; den fremviser i religiøs som i politisk Henseende Sammenhold og Enhed; den danske Kirkes Historie fremviser vel ikke nogen stor Iver, nogen stor Nidkærhed hos Folket i religiøs Henseende, men hvad den fremviser, er en jevn, trofast Holden ved Fædrenes Bekjendelse, Fædrenes Kirkeskik og Kirkeorden; hvad den fremviser, er en rolig Bestindighed, som hidtil har holdt og med Guds Hjælp fremdeles vil holde sværmerisk Partiaand og irreligiøs Fornegtelse fra at gøre saadanne Fremskridt, som ere gjorte i andre Lande. Enhver Paastand derfor om, at det danske Folk skulde trænge til og længes efter en Troesfrihed, saaledes som den her er betegnet, er ikke alene en Paastand, som staaer uden alt Beviis, men det er en Paastand, som har al Sandsynlighed imod sig, forsaavidt som man fra det Foregaaede kan slutte sig til det Nærværende, forsaavidt som enhver aandelig Tilstand har sin Rod, sin Udviklingsgrund i det forudgaaede Liv. Jeg er fuldkommen overbevist om, at, dersom en Lov skulde udkomme, stemmende i Grundsætninger med dette Lovforslag, en Lov altsaa, der gik ud paa li-

gesom at stryge det religiøse og kirkelige Præg og Mærke bort fra Livet, der fremstillede det som en Evang, enhver dansk Borger maatte have Ret til at unddrage sig, at modtage den religiøse Indvielse ved Ægteffabets Stiftelse, at opdrage Børnene i Forældrenes egen Tro, da vilde en saadan Lov blive modtagen med Studsen; man vilde forundret spørge hinanden, hvad der da berettiger til at stille det danske Folk frem for hele Verdens Dine som et Folk, der nu paa eengang skulde agte at opgive sin Kirke, at svigte sine Fædres Bekjendelse og Skik? (Ja! Nei!). Og dersom det skulde lykkes at gøre den Forklaring af Grundloven gjældende, at det, der er sagt om Borgernes „Ret til at forene sig i Samfund, for at dyrke Gud efter deres Overbeviisning“, i Grunden skulde være myntet paa at opløse det Samfund, som hidtil har forenet Borgerne i Danmark til at dyrke Gud, og at derimod det, som er sagt om den evangelisk lutheriske Kirke, som den danske Folkekirke, skulde være Ord uden al Betydning og Anvendelse paa Livet, da vil jeg spørge Enhver, om han mener, at en saadan Fortolkning og Anvendelse skulde være stikket til at styrke Folkets Sympathi med Grundloven, om den skulde tjene til at bane vor Grundlov Vej til de Dele af den danske Stat, hvortil den ikke endnu er naaet hen, men hvortil vi Alle ønske og haabe, at den skal finde Vej. Jeg troer, at man ikke skal i den Henseende stille Sagen paa Spidsen; jeg vil raade til, at man ikke lader det komme til en Prøve, om ikke dog tilsidst den kristelige Grundlov fra det 9de Aarhundrede er dybere frevet og har fastere Rod i det danske Folk end Grundloven fra det 19de Aarhundrede.

Men selv om vi ikke tænke os Sagen bragt til en saadan Overlighed, troer jeg, at Enhver, som erkender, paa hvor mange Maader Stat og Kirke ere nær og inderlig forbundne med hinanden, Enhver, som veed af det kirkelige Livs og de kirkelige Bevægelses Historie, hvilken Rolle de kirkelige Bevægelser have spillet i Folkenes Liv, hvorledes enhver voldsom, enhver fremstændende Gang af denne Bevægelse har indvirket paa Statslivet, vil finde, at en Varsomhed og Lempelighed ved at opløse og omstøbe er paa disse Gnemærker særdeles paa